

Taluskriisi on kehittyville maille tulikoe ja tilaisuus Maiden pitäisi muuntaa kasvunsa kehitykseksi ja kotimarkkinat vahvuudeksi

Helsinki, 24. 2. 2009: (STT) KIMMO MÄKILÄ

Kolme vuotta, kaksi jos kaikki menee putkeen, jos ei mene, niin useita vuosia. Se on taloustieteen professorin Deepak Nayyarin arvio kansainvälisen taluskriisin kestosta. Arvio ei ole mitään mutua, sillä intialainen Nayyar on seurannut talouden liikkeitä yli 30 vuoden ajan, ehtinyt opettaa niin New Yorkissa kuin Oxfordissakin ja julkaista toistakymmentä kirjaa. Nayyarin erityisalaa ovat kehittyvät maat, ja hän katsoo kriisin olevan niille paha päänvaiva mutta samalla merkittävä mahdollisuus, joka voi jopa keikauttaa globaalin järjestyksen ylösalaisin.

- Kriisillä on ilman muuta suuri vaikutus kehittyviin maihin, etenkin niihin, jotka ovat kasvaneet voimakkaimmin. Esimerkiksi Kiina on erittäin riippuvainen länsiviennistä. Ja kun kysyntä kriisin takia vähenee, vähenee myös tuotanto ja sitä kautta työllisyys sekä tulot. Eivätkä pienemmätkään maat ole immuuneja.

Paljon riippuu Nayyarin mukaan nyt siitä, miten kriisiin vastataan. Kehittyvien maiden pitäisi havaita, etteivät vanhat konstit, kuten korkojen laskeminen, enää riitä.

- Koska vientivetoinen kasvu on kärsinyt, olisi kehittyvien maiden haettava uutta vauhtia kotimarkkinoilta. Etenkin Kiinalla ja Intialla on käytössään valtavat kotimarkkinat, joiden avulla ne pystyisivät suojautumaan kriisiltä ja muuttumaan itse oman kasvunsa moottoreiksi, hän selventää.

Pienemmät maat taas voisivat hänen mielestään turvata toinen toisiinsa: esimerkiksi Afrikassa on laajat sisämarkkinat.

Systemi uusiksi

Kansallisen tason lisäksi kehittyvillä mailla olisi iskun paikka kansainvälisillä areenoilla. Toisen maailmansodan jälkeen länsimaiden tarpeisiin luotu talousjärjestelmä horjuu, ja kehittyvät maat voisivat olla mukana rakentamassa uutta tasapuolisempaa systeemiä.

- Teollisuusmaiden on opittava elämään muuttuneessa maailmassa. 2000-luvun alku saattaa olla käännekohta, joka merkitsee Yhdysvaltain valta-aseman loppua ja Euroopan sekä Pohjois-Amerikan ulkopuolisten maiden nousua, Nayyar pohtii.

Tähän kaikkeen sisältyy kuitenkin monta isoa muttaa. Nayyarin mielestä kehittyvien maiden

olisi kyettävä muuntamaan talouskasvunsa myös mielekkääksi inhimilliseksi kehitykseksi ja yhteiskunnalliseksi edistykseksi.

- Kasvu voi jatkua vain, jos se ottaa mukaan ihmiset. Köyhyyttä on kitkettävä, työllisyyttä kohennettava ja koulutusta lisättävä jotta nämä maat saisivat valjastettua runsaimman luonnonvaransa - väestön - apuun.

Tässä urakassa voi vierähtää huomattavasti pidempään kuin globaalien talouskriisien selättämisessä. Nayyar uskoo, että muutostyö saattaa kestää jopa puoli vuosisataa tai vieläkin kauemmin.

- Taloustiede ei ole futurologiaa, mutta sanoisin että muutoksen merkit ovat jo näkyvissä.

background:

Taitaa olla vuosi 1870 taas

Kehitysmaat - tai kehittyvät maat - ovat hyvin nuori ilmiö maailmanhistoriassa, eikä nykyinen kansainvälinen järjestys ole muuttumaton, painottaa taloustieteen professori Deepak Nayyar. Hän huomauttaa, että tuhat vuotta sitten Aasiassa, Afrikassa ja Etelä-Amerikassa asui yli 80 prosenttia maapallon väestöstä ja niiden osuus maailmantaloudesta oli suurin piirtein samaa luokkaa. Niiden valtakausi jatkui jopa niinkin pitkään kuin 1800-luvun alkuun.

- Maailman jako trooppisiin kehitysmaihin ja lauhkean vyöhykkeen teollisuusmaihin oli selkeä vasta noin 1870. Seuraavien 80 vuoden kuluessa etenkin Aasia romahti. Mutta 1950-luvulta alkoi kehitysmaiden uusi kasvukausi - ja vuonna 2005 niiden merkitys maailmantaloudelle oli jo suurin piirtein samaa luokkaa kuin vuonna 1870, hän kertoo.

Nayyarin mukaan tämä kasvu on tosin suurelta osin muutaman menestyjän ansiota ja maiden välillä on valtavia eroja. Historia ei toistakaan itseään, mutta historiasta voi oppia:

- 1800-luku oli yksi käännekohta. Silloin Aasia heikkeni ja Britannia sekä muu Eurooppa kohosivat. 1900-luvun käännekohdassa nousija oli Yhdysvallat ja häviäjä Britannia. 2000-luvun alku voi merkitä taas uutta käännettä, Nayyar arvelee.

factbox:

Intian hallituskin kuuntelee Nayyaria

- Deepak Nayyar, 62, on taloustieteen professori Jawaharlal Nehrun yliopistossa Intian Delhissä.

- Hän on työskennellyt aiemmin muun muassa Intian hallituksen talousneuvonantajana ja taloustieteen lehtorina Oxfordin yliopistossa.

- Nayyar on vuodesta 1973 alkaen julkaissut toistakymmentä taloustieteen teosta ja kymmeniä tieteellisiä artikkeleja. Hänen erityisalaansa ovat kehittyvät maat sekä globalisaatiokysymykset.

- Nayyar oli Helsingissä toimivan YK:n Wider-instituutin hallituksen puheenjohtajana vuodet 2001-2008.

www.deepaknayyar.com